

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEHOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE
POJEDINI BROJ Kr. 6.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 200. — ZA INOZEMSTVO Kr. 400.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 17.

Šibenik, 12. svibnja 1923.

God. III.

Još u znaku čekanja.

Od prve sjednice Nar. Skupštine protekle su skoro četiri nedjelje, a da se politički položaj nije razbistriro niti se krenulo za korak naprijed k sređivanju prilika. Osim načelnih izvjava o mogućnosti sporazuma sa Hrvatima nije se pošlo dalje. Ovo je jasno iz pisanja novina i iz izvjava političara, među kojima je dr. Korošec u svom razgovoru sa urednikom „Slovenca“ to izričito naglasio. Stjepan Radić izgleda, da se drži rezervirano, kao da ne će da svojim istupima zakriču pregovorima za sporazum. Nepromijenjen je također i umjeren politički stav opozicionih grupa dra Korošca i Spaha. Ako je sinteza Pašičeve političke taktike „čekanje“, on ne može da se tuži, da mu u tome revizionistički blok kvari račune. Javnost je dosad barem resignirana na daljnje ustupljivo čekanje. Samo je pitanje, dokle i kako dugo će se tako moći izdržati.

Kroz zadnjih 10 dana radio je verifikacioni odbor Nar. Skupštine. Po izvještaju novina uspjele su je kroz cijelo ovo vrijeme, da ovjerovi one mandate, proti kojima nije podignuta tužba. Obično svi se ovakvi mandati ovjerovljuju kroz najviše 1—2 dana. Iz stoga slijedi, da poslovi u odboru ne teku glatko, kad je za nesporne mandate moralo biti uloženo toliko dana. Što će tek biti onda, kad dođu na pretres mandati, proti kojima su prikazane ozbiljne tužbe? Rad u verifikacionom odboru ne daje oslona

za povoljnu prognozu glede budućeg rada Nar. Skupštine i njezinih odbora. Još nije ustanovljen ni dan, kad će se Skupština sastati, da uzme u pretres izvještaj verifikacionog odbora i da ovjerovi konačno nesporne mandate. Kaže se, da će to biti u iduću utorak ili četvrtak. Svakako iz svega se vidi, da rad Nar. Skupštine nailazi na mnoge poteškoće.

Još nije službeno najavljen program rada, što će vlada predložiti Nar. Skupštini, o čemu smo zadnji put nešto natuknuli po polusužbenim obavještenjima. Ovo dana je ministar financija najvjestio „junctim“ između činovničkog zakona i novog poreznog zakona. Dakle istodobno imadu stupiti na snagu oba ova zakona. Slaba utjeha za činovnike i za poreznike, jer će se načekati i činovnici, kojima hitno treba pomoći, i oni poreznici, koji se u izjednačenju i uređenju poreza nadaju pravednijem odmjerenju sada nesnosnih nameta! Činovnički će se zakon lako usvojiti, dok će novi porezni zakon, koji se oslanja na mađarski porezni sistem, naići na velike opreke. Ministar financija nam suviše navijesta državni proračun od 13 milijardi dinara i povišenje taksa. Namjere drugih ministara, obzirom na takav proračun, nijesu poznate. Svatko bi rado čuo, što nam obećavaju osobito ministri poljodjelstva, saobraćaja, trgovine i građevina. No čekajmo i mi!

Država i strani kapital.

Opća ekonomska politika naše države predstavlja nam čitav niz nedosljednosti, pomankanje određenog sistema, pravca i konkretnog cilja u mnogostručnom radu na ekonomsko-financijskom polju. Ovdje ćemo se zasad samo osvrnuti na stanovište, što ga zauzimlje naša državna uprava prema stranom kapitalu, da dokazemo potpunu nesređenost pojmova i štetu, koja otud proizlazi.

Naša specifično financijska uprava ne razire od stranog kapitala. Naši ministri financija rado sklapaju zajmove u inostranstvu, pa bilo to i pod teškim uvjetima, i rado davaju dozvole raznim ustanovama za sklapanje takvih zajmova u inostranstvu. U zadnje vrijeme čujemo, kako vlada zaključuje u Francuskoj zajam od 300 milijuna franaka, navodno za naružanja; kako je dozvolila Državnoj Hipotekarnoj Banci, da sklopi zajam od nekoliko milijuna franaka u Švicarskoj, a i beogradskoj općini je dozvolila, da se zaduži u Češkoj ili drugodje s tom naime svrhom, da se omogućiti podizanje zgrada za ministarstva i druge državne ustanove te da se edije krediti za gradnju privatnih zgrada u Beogradu. Nije nam namjera, da se

upuštamo u kritiku glede shodnosti ili neophodnosti tih zajmova. Samo ističemo ove činjenice kao dokaz, da je financijska uprava sklona inostranom kapitalu te da bi za njim sved rado posegla, u koliko bi joj došao na dohvat.

Budući da bez pristanka cjelokupne vlade ministar financija ne bi mogao da zaključi ili dozvoli takve zajmove, moralo bi se zaključiti, da je i stanovište cjelokupne vlade sklono inostranom kapitalu. Ali je ona u tome baš nedosljedna. Kad se naime radi o tome, da se strani kapital uloži u čisto produktivna poduzeća, onda kod svih mjerodavnih faktora svaki takav pokušaj nailazi na bezbroj nesavladivih zapreka, tako da se općenito misli, a po svemu ovome i izgleda, da smo mi kao država neprijateljski raspoloženi prema stranom kapitalu. Osobito u ministarstvu trgovine i industrije, koje očevidno izražuje mišljenje cjelokupne vlade, postoji kao neka odvratnost prema stranom kapitalu.

Ova odvratnost mogla bi biti opravdana, kad bi kod nas postojali svi uvjeti, po kojima bismo sami svojim stručnim i novčanim silama kroz kratko vrijeme mogli da iskori-

stimo sve ono pusto prirodno blago, koje nam leži mrtvo i koje će nažalost tako ležati za desetke i možda stotine godina, budući da uvjeti za njegovo skoro iskorišćivanje apsolutno ne postoje. Treba li istaknuti štete, što nam odatle proističu? Svi će nas drugi narodi prestići, pa i oni, koji sada u pogledu trgovine i industrije za nama daleko zaostaju. Drugima ćemo samo plaćati danak u obliku velikih kamata na sklopljene zajmove u tuđini, a ne ćemo se nikada podići, ako vlada ne revidira svoje stanovište prema inostranom kapitalu, koji bi se imao da investira osobito u industrijska poduzeća. Mi se ne smijemo ograničiti samo na to, da sklapamo zajmove u skoro neproduktivne svrhe. Gradnje se naime kuća i palača ne mogu smatrati privrednim poduzećima u strogom smislu riječi.

Proti tuđem kapitalu za industrijske investicije ističe se kao razlog jedino bojazan, da bi taj kapital i tuđi ljudi, koji bi tu imali utjecaja, mogli sačinjavati neku opasnost po naš narodni i državni opstanak. Isti-cati takav razlog znači priznati vlastitu nesposobnost i malodušnost. Državna uprava imade svugdje, pak bi morala da ima i kod nas, svako poduzeće, može se reći, u svojim šakama. Ona daje koncesiju i određuje uvjete; ona kontrolira i tehnički rad pod raznim oblicima sigurnosti, zdravstva i t. d.; ona zaštićuje radništvo i ima u tom pogledu veliki utjecaj; ona ima putem saobraćajnih sredstava i carinara potpunu kontrolu nad prometom poduzeća; ona ispituje bilanse i tim može da vrši nadzor nad čitavim poslovanjem. Jedno, osobito veliko, poduzeće ne može da opstoji, ako se u svemu ne bi držalo korektno i lojalno prema državi, u kojoj razvija svoju djelatnost. Naravno, ako javnoj upravi fali sposobnost i samopouzdanje, onda je komodnije služiti se tuđim kapitalom samo za zajmove. No tako trpi čitavi gospodarski život te mu je onemogućen uspješni razvoj i napredak.

Tuđi kapital prodire u našu državu putem novčanih zavoda i državnih zajmova, ali samo za svrhe špekulantsko-kamatničke. Ako je govora o tome,

da se stranom kapitalu udijeli kakva industrijska koncesija, odmah ćete opaziti, da se radi o poduzeću, koje na bilo koji način obvezuje državnu upravu na davanje ili preuzimanja radnja i t. d. Takva su poduzeća štetna po slobodan razvoj domaće industrije, kojoj se onemogućuje svaka konkurencija.

Stranom kapitalu treba omogućiti sudjelovanje i rad u čisto produktivnim poduzećima, osobito u iskorišćivanju prirodnog blaga: ruda, kovina, vodenih snaga i t. d. Gotovo se ništa ne radi u ovome smjeru. Spomenut ćemo samo pitanje o davanju odnosa koncesija. Čl. 117. Ustava određuje, da će se donijeti naročiti zakon o davanju rudarskih, industrijskih ili ma kojih drugih koncesija. Čl. 139. Ustava naređuje reviziju svih koncesija, udijeljenih do proglašenja Ustava. Iz toga slijedi, da državna uprava sada ne može da udijeli nikakve koncesije, jer još nije donesen naročiti zakon o davanju koncesija, što ga predviđa čl. 117. Ustava. Po Ustavu su jasno stavljene van snage svi zakoni, koji su prije postojali u pitanju koncesija. Skoro su evo dvije godine, da je proglašen Ustav, a vlada se nije ni makla, da donese taj novi zakon o koncesijama, bez koga je uopće ukočen svaki rad, isključen svaki novi pothvat ne samo za strani, nego i za domaći kapital. Može li se zamisliti većeg nehaja? Poznato je, da je kroz cijelo ovo vrijeme podneseno vladi mnogo molba za koncesije, osobito glede iskorišćenja vodenih snaga. Sve te tražnje ostaju neriješene. Ako se zasad, valjda radi tehničkih poteškoća, nije moglo donijeti potpuni zakon o koncesijama uopće, interes je zemlje zahtijevao, da se barem putem jednog ovlastbenog zakona omogući udijeljenje koncesije, koja bi se smatrala korisnom za promicanje naše privrede i blagostanja. Radi ovoga nehaja koliko trpi ugled države u inostranstvu, osobito u financijskim i trgovačkim krugovima, koji većom pažnjom nego valjda mi sami prate sve naše privredne prilike! Vrijeme je, da se otresemo nehaja i zabluda, hoćemo li da se podignemo gospodarski, a za to u državi imamo sve uslove!

Kako se čuva stari općinski arhiv!

Ovih smo dana imali slučajno prigode, da vidimo, kako se u jednom dućanu otmata meso u listovima starih blagajničkih dnevnika šibenske općine. U rukama nam je nekoliko takvih listova općinskog blagajničkog dnevnika godine 1881., a uvjeravaju nas, da se i mnogo starijih važnih općinskih spisa upotrebljava u istu svrhu.

Kako je moglo doći do toga, da su važni stari općinski spisi prešli u ruke obrtnika kao nevrijedan papir za omoi? Ili je nastala kakva zloporaba, te su spisi, ukradeni iz općinskog

arhiva, prodani trgovcima ili ih je općinska uprava sama škartirala kao stare i nevrijedne kartušine te ih kao takve prodala. I za prvo, a još više za drugo dotična općinska uprava nosi tešku odgovornost, pak je dužna, da javnosti bezodvlačno dade razjašnjenje i opravdanje o tom škandalu.

Ako se radi o škartiranju sada suvišnih i nevrijednih općinskih spisa, u nijednom se slučaju nijesu smjeli škartirati i tako uništiti blagajnički dnevnici, koji i sa administrativnog i sa historijskog gledišta vazda imaju osobitu vrijednost. Osim toga imaju

ne manju vrijednost i sa narodnog i finansijskog gledišta. Oni nam pružaju sliku i dokaz o finansijskoj snazi općine kroz dotično doba, o načinu upravljanja ondašnjih općinskih uprava, o profunoznom radu bivših autonomnaških uprava i o narodnom pravcu rada naših narodnih uprava.

Povjesničaru, koji bi se htio da bavi osobito lokalnom povijesti našega grada, pregled starih općinskih blagajničkih dnevnika pruža mu dragocjeni materijal. Oni ne sadržavaju samo suhoparne brojke, nego se u njima u svakoj stavci ukrotko približe bilježilo, u što se koja svota potrošila. Tako se po njima mogu da doznaju svi važniji događaji grada, u koliko je skoro svaki takav događaj skopčan sa nekim izdatkom iz općinske blagajne. Za upravnika i ekonomu pregled općinskih blagajničkih dnevnika, makar i letimičan, veoma je interesantan i poučan. Po njima će dobiti dobar pojam o tadašnjim potrebama općine, o njezinom faktičnom ekonomskom stanju, o radu općine na polju humanitarnom, prosvjetnom, zdravstvenom i t. d.

Cijenimo ipak, da je suviše svako dokazivanje vrijednosti općinskih blagajničkih dnevnika, jer nema čovjeka, koji će im tu vrijednost poručiti. Građanstvo zanima pitanje, kako su ti naši dnevnički postali kartušine za omot robe, tko je tomu kriv i kako će se, bar u koliko je moguće, spasiti što se spasiti da se te spriječi daljnje divljaštvo razbacivanja i uništavanja starinskih spisa, koji su uopće kod civilizovanih ljudi predmet brižljivog čuvanja, poštovanja i proučavanja, a kod zanimanih građana suviše i predmet starih uspomena i ljubavi.

Zadrugarški rad u Šibeniku i okolici.

I ove godine, kao i lani, obilazi šibenski kotar revizor Zadrugnog Saveza u Splitu g. Frano Ženko Donadini. Zadrugarške su ustanove kod nas bile zamrle, osobito nakon rata i okupacije. Negdje su se sada opet podigle, kao u Murteru, Tijesnome, Zlarinu i t. d., a negdje su još uvijek uspavane. Zato nas veseli ovaj pohod zadrugnog revizora, koji može da pomogne podignuću i razviku našega zadrugarstva, a po tom i narodnog gospodarstva: bilo podizanjem novih

Nalazimo se u doba, u koje skoro sve teži, da se materijalizira. Do ideala se malo drži u tako razvratno doba. Svaki lokalni patriotizam bačen je u ropotarnicu, i to u doba, kad se najviše govori o ljubavi prema domovini, jer se, naravno, zaboravlja, da gdje nema lokalnog patriotizma, ne može da bude ni ljubavi prema široj otadžbini. Ta kako može da svoju veliku domovinu ljubi onaj, koji nema nikakvog osjećaja ljubavi i pijeteta ni prema svojoj uzoj rodenoj grudi, njezinim uspomena i svetinjama? Jest, teško je danas pozivati se na plemenite osjećaje. Ako ipak žigosemo gore spomenuto barbarstvo, to činimo, jer se osjećamo uvrijeđeni, a i dužni, da pokušamo spriječiti bar daljnje zlo. To činimo i s razloga, što i kod nas postoje javne državne ustanove, postoje zvanični stručnjaci, koji su zato postavljani, pak i dužni, da paze, da se i starinski dokumenti, važni sa povjesnog, narodnog i kulturnog gledišta, čuvaju od svetogrdne ruke besvjesnih rušitelja.

Mi se izričito pozivljemo na te državne ustanove, na stručnjake i čuvare vrijednih starina, da razvide ovu stvar, pronadu krivice, izvijeste javnost o rezultatu njihovih izvada i krivice privedu k zasluženoj kazni.

Molimo i naše građanstvo, da pazi, ako mu slučajno dođe do ruku kakav stari općinski spis, koji bi mogao biti od kakve važnosti. Ako je o tome u dvojbi, neka ga pokaže kojem učeničkom čovjeku. Ako je spis od kakve važnosti, treba ga čuvati i kasnije, na zahtjev, predati onamo, kamo vlast bude odredila. To svima toplo stavljamo na srce.

zadruga, gdje zato postoje i uvjeti, bilo oživljenjem uspavanih.

U nedjelju, 29. travnja t. g., održao je revizor g. Donadini u „Hrvat-skoj Čitaonici“ u Šibeniku vrlo zgodno i poučno zadrugno predavanje, u kojemu je brojnice zadrugarima iz Šibenika i okolice predložio koristi zadrugnih ustanova, kao i ocrtao današnje gospodarske, ekonomske i finansijske prilike kod nas i u svijetu.

Čujemo, da će se održati u Šibeniku i šestdnevni zadrugarški tečaj za

upravnike šibenskih i okolnih zadruga. To će zaista pomoći i omogućiti široku kontrolu članova upravnih i nadzornih odbora nad zadrugnim poslovanjem, a radi kojeg današnjeg pomanjkanja mnoge zadruge kubure ili znadu da žalosno završe svojim radom.

Mi bismo s naše strane preporučili Zadrugnom Savezu u Splitu, da već jednom osnuje svoju ispostavu u našem gradu. To u stvari i onako ne bi bilo ništa drugo, nego prenos svoje jedne zadarske ispostave. Tim bi se pružilo novog zadrugarškog života svoj sjevernoj Dalmaciji. I mi to s pravom brzo i očekujemo, kao što je skupština Poljudjelske Zajmovne Blagajne u Šibeniku 6. svibnja t. g. u tom smislu i stvorila zaključak.

Pomenuta je Blagajna na istoj skupštini utanačila ukamacivati uloške na štednju uz 9%, te time pružila dobru priliku za prištednje naših ljudi u ovome kraju.

Birana je i sljedeća uprava Blagajne: Karadjole Joso, predsjednik; Stoičić Stipe, potpredsjednik; Zenić Joso, Vučić Ivan i Zaninović Vice, članovi.

Biran je i ovaj nadzorni odbor: Dr Justo Matačić, predsjednik; Bumber Antun, potpredsjednik; Škarpa Frano, Bulat Hinko i Trlaja Joso članovi.

Ova je naša zadruga stvorila ujedno i zgodne zaključke za njeno oživljenje i na korist našega šibenskog tečaja.

Političke vijesti.

Radić — aktivan politički faktor. Zagrebačka „Nar. Politika“ od 5. t. m. kritikujući unutarnji politički položaj sasma ispravno ovo ističe: „Obrazovanje Pašičeve homogene radikalne vlade jest početak najteže unutarnje političke borbe. Stojimo pred događajima, koji će možda definitivno odlučiti o uređenju naše države. Radikalna je homogeno vlada stvorena ne samo uz indirektnu, nego i direktnu pomoć Stjepana Radića. I zajedničari i radićevci priznaju, da je ta vlada predviđena u protokolu sporazuma, koji do danas nije dođuše objelodanjen, ali se ipak znade prilično točno, što su radićevci i radikali u njem uglavili. Odgovornost za čine nove vlada pada na leđa ne samo Nikole Pašića, nego i Stjepana Radića. Radićevci su prije

s nepravom činili Hrvatsku Pučku Stranku odgovornom za sve čine prijašnjih vlada, i to samo zato, jer su naši zastupnici sudjelovali u parlamentu. Sada imademo mi potpuno pravo, da za čine vlade Nikole Pašića smatramo odgovornim one, koji su protokolom sporazuma, kako sami priznaju, omogućili toj vladi njezin postanak. Važno je utvrditi ovu činjenicu stoga, da možemo prosuđivati naše buduće političke događaje. Radić nije više pasivan motrilac, nego aktivan politički faktor, koji je ovim učini prvi korak, da posve prekine s politikom apstinencije“.

Nove nesuglasice između demokrata. Kako javljaju iz Beograda, opet su zaoštrjeni odnosi između Pribićevićeve i Davidovićeve grupe u demokratskom parl. klubu. Pribićević traži vladu „jake ruke“, centralizam, provođenje vidovdanskog ustava, nepomirljivost prema revizionističkom bloku i očajnu opoziciju prema današnjoj vladi. Davidović naprotiv traži građanske slobode, provođenje ustava u granicama mogućnosti i široke oblasne autonomije, te je prema tome bliže današnjoj vladi nego Pribićević. Odnosi su se između njih tako zaoštrili, da svaki čas može doći do otvorena sukoba.

Napuštanje otoka Trstenika Italiji. Među točkama, koje je g. Antonijević donio iz Beograda u Rim, nalazi se i ona, kojom se beogradska vlada odriče otoka Trstenika u korist Italije. Ovaj se otok nalazi u blizini Velikog Lošinja. 12. ožujka t. g. zaposjela ga je talijanska torpednjača „Rosselino Pilo“. Tim napuštanjem beogradska se vlada kršeći svoj vidovdanski ustav odrekla narodnog teritorija u korist Italije.

Demokrati za najnepomirljiviju borbu protiv radikala. Predviđa se, da će sjednice Nar. Skupštine biti vrlo burne, jer se demokrati prijete, da će protiv vlade povesti najžešću borbu. Sigurno će doći do nesuglasica i u pitanju izbora predsjednika Skupštine, ali osobito prilikom rasprave o izvještaju verifikacionog odbora. Čak se govori, da će u znak prosvjeda protiv vlade ostaviti Skupštinu.

Pregovori s Italijom. Prema vijestima iz vladinih krugova skoro bi se imali nastaviti pregovori između

PODLISTAK

Don I. VULETIN:

Požrtvovna služba dušobrižnika.

Teška je i mučna služba svih državnih organa sigurnosti i kontrole, jer je izložena svakom nevremenu i oteščana noćnom službom. Ali je dušobrižnička služba puno teža i spojena sa velikom odgovornošću ne samo dužnosti, već i savjesti. Nije nam na umu, da opišemo službu dušobrižnika u svim stanicama, osobito zagorskim. Njegov rad je više poznat samomu Bogu, te izmiče ljudskim očima. Teško je i opisati njegov položaj kod pustošnih stanica, udaljenih od gradova, daleko od svih udobnosti i utjeha zadrugnog života. Glavni je cilj ovomu, da opišemo vrlo žalosni događaj jednoga dušobrižnika na periferijalnoj stanici, kakvih ima mnogo u krševitoj Dalmaciji.

Čovjek posvećen Bogu i dobru svoga naroda žive godište i godine u osamljenoj kući usred pustoši i vrlati. Na mnogim mjestima nema blizu ni

komšiluka ni pastirske kućice. Oko njega vječna monotonija. Samoća i gluha tišina kako u ponoći tako i u podne. Službu Božju vrši svakoga svetačnoga dana daleko od svoga doma, a kad se povraća, već se broje popodneve ure. Zimska je služba po ledu, snijegu, vjetrovima i kišama nesnosna i pogibeljna i za najjače zdravlje. Ljetna je ubitačna zbog prevelike vrućine i sunčanice. Najteža je pak služba božićna i bolesnička.

U župama, gdje ima više sela i crkava, božićne noći on ne spava niti se topli. Čim počne posni obrok badnje večeri, sam samcat sa svojim jednim slugom spremi se na put do najudaljenije crkve, da služi polnoćku, da narodu propovijeda veliki značaj božićnog blagdana, da mu ulije u dušu tople kršćanske ljubavi i osjećaja. Čim to dovrši, ide u drugu i treću crkvu opet daleko, daleko, praćen zimskim ledom ili kišom, koja ga kvasi do živa mesa. Kasno se povraća kući, da se odmori i pojedje božićni objed u tišini svoga osamljenoga doma. Ovo je, istina, jedan put na godinu. No i jedamput se čovjek razboli i nosi posljedice.

Bolesnici su ipak u svako doba godine i u svako doba dana ili noći. A kad se pojavi kakva kužna bolest, gdje više bolesnika traži utjehe vjerske, tada je župniku najteže i u pogibelji je svoga života. Bilo je slučajeva, a i sada ih je, da su neki župnici izgubili zdravlje i postali invalidi još u srednjim godinama svoga života, a neki su i zaglavili. Kolike lijepe snage pokrila je rano crna zemlja! Kolike žrtve svoga uzvišenoga zvanja zabilježila nam je samo skromna domaća ili lokalna povijest! Ovakve događaje malo poznaje šira javnost. O njima se ne bavi materijalistična sebičnost. Znadu ih samo naši skromni seljaci. I tako ostaje uspomena u narodu.

Između ostalih potresnih i tragičnih žrtava dušobrižničkoga života dostojno je opisati događaj, koji se dogodio natrag samih 10 godina u splitskoj biskupiji, a u sinjskom kotaru.

U župi, koja je na periferiji biskupije, a graniči s Bosnom, služio je župnik u najboljoj snazi od 45 godina. Bilo je uoči Svih svetih, u početku zime, te ljute drugarice dušobrižničke službe. Dolaze ga zvati k bolesnoj

ženi u bosanskom medašu, jer do njihova župnika da ne mogu zbog velika snijega. Bolesnica se nalazila u lugarskoj kući u šumi. Bio je običaj, da u tim lugarskim kućama stoji lugari sa svojom obitelji: i to jedan katolik, jedan pravoslavni, i jedan musliman.

Žena katoličkog lugara tražila je vjersku pomoć kod našega susjednog župnika, kad se nije moglo do njihova. Bilo je daleko 3 sata što pješice, što na konju, jer put nije bio uvijek dobar i dugo se moralo hoditi šumom. Naš župnik pripravi konja, pozove slugu i odmah se upute. Dan je bio mrzao i oblačno nebo prijetilo je snijegom. Poslije umornog putovanja kroz šumu prispješe tamo. Župnik opremi svoju službu. Iza kako je podijelio vjerske utjehe bolesnici, odmah se spremi na povratak, da ga ne uhvati noć. U povratku počje sniježiti, pa sve je jače pušila vijavica tako, da su izgubili put. Još je moglo biti 2 sata do kuće, kad se počje smrkivati što zbog snježne vijavice, što zbog visoke šume.

(Svršit će se.)

nas i Italije. Točan dan pregovora još nije određen, ali se zna, da će se pregovori nastaviti tek nakon odlaska engleskog kraljevskog para iz Rima.

Iz katoličkoga svijeta.

Kanonizacija Pape Pija X. Papa Pio X. za svog života je bio poznat kao vrlo svet čovjek. Pripovijedalo se o raznim čudesima, koja su se dogodila na njegov zagovor. Sada su svi kardinali, koji stanuju u Rimu, zamolili sadašnjeg papu, da bi se započela kanonizacija (strogo istraživanje njegova života) u svrhu, da bi ga Crkva proglasila blaženim, dotično svetim.

Pred izmirenjem Francuske i Svete Stolice. Javljaju iz Pariza, da će ovih dana francuska vlada prihvatiti novi zakon, koji će ispraviti sve pogreške, koje su dosad učinjene kat. Crkvi.

Napredak katoličke crkve u Americi. U Sjedinjenim Državama Sjeverne Amerike ima sada 25 milijuna katolika, dok ih je pred sto godina bilo samo 15 hiljada. Tako su eto napredovali katolici tamo. Imadu svega 17 hiljada crkava, 15 sveučilišta, 51 sjemenište za bogoslove, 1622 više škole i 5690 pučkih škola, koje uzdržavaju sami katolici svojim novcem, a ne država. U tim školama uzdržava se preko 1 milijun i 700 hiljada daka samo na trošak katolika.

Misije u Zagrebu. Dušobrižnici grada Zagreba od 3. do 10. ov. mj. po svim zagrebačkim crkvama održali su misije u svrhu upoznavanja katoličkih istina. Tih dana u 12 zagrebačkih crkava propovijedali su najbolji naši propovjednici, među kojima mnogo ih i iz Dalmacije, a o temama vrlo savremenim i praktičnim. Misije su se svečano završile na Spasovo pred katedralom s pjesmom zahvalnicom i papinskim blagoslovom.

Domaće vijesti.

Nj. V. Kraljica Marija u Splitu. 10. ov. mj. predvečer na povratku iz Dubrovnika prispjela je u Split Nj. V. Kraljica Marija sa svojom majkom. Od splitskog i okolišnog naroda bila veličanstveno dočekana. Uvečer joj je priredena čarobna rasvjeta i serenada na moru. U petak je obišla grad i sve njegove znamenitosti. Odvezla se i do starodrevnog Solina, pak preko Kaštela u Trogir. Ovom prigodom od posebnog odaslanstva uručen joj je krasni i bogati vjenčani dar u ime Dalmacije: široka umjetnička, zlatom i srebrom okovana, a čipkama urešena spremnica za nakite i dragulje.

Memorandum profesora. Sekcija beogradskog profesorskog društva svim pododbora poslala je pozive, neka se izjave, žele li stupiti u štrajk i odreći se državne službe, ako vlada ne ispuni zahtjeve srednjškolskih profesora. Od 58 pododborova 771. profesor se izjavio za štrajk i istup iz državne službe, dok ih se samih 87 izjavilo proti tome. - 11. ov. mj. predan je Pašiću memorandum profesora, kojim prijete kolektivnim istupom iz službe. Pašić je izjavio, da se profesori moraju ustupiti, jer da će se njihovo pitanje riješiti onda, kad se bude riješilo pitanje ostalih državnih činovnika.

Razrez poreza. Kot. poreska vlast u Šibeniku javlja, da je dovršeno odmjerenje dohodarine i prihodarine za 1920. godinu. Poreski iskazi bit će izloženi kod Poreske kot. vlasti u Šibeniku i poreskih ureda u Skradinu i Tijesnu kroz 15 dana, i to od 10. V. do zaključno 24. V. o. g., koje može svatko pregledati.

Gradske vijesti.

Nj. Vel. Kraljica na prolasku. Jutros istim parobrodom „Karadorde“ na povratku za Beograd prošla su pred našom lukom Nj. Vel. Kraljica Marija i majka joj rumunjska Kraljica. Nastojanjem općine društvima i građanstvu bila su stavljena na raspoloženje četiri parobroda, koja su kreata školske mladeži i građanstva pošla nasusret prolazećem parobrodu. Školska mladež i građanstvo s tih parobroda je zanosno klicalo Kraljici i majci joj te posipalo cvijećem more, kuda je „Karadorde“ lagano prolazilo. Kraljice su srdačno odpozdravljale, dok se „Karadorde“ udaljivao.

Mlada misa. Sutra, u nedjelju 13. ov. mj., u 10 $\frac{1}{2}$ sati u Stolnoj Bazilici sv. Jakova po prvi put stupit će na oltar Gospodnji te Mu prikazati nekrvnu žrtvu Sina Njegova, Spasitelja našega, naš mještanin mladomisnik **Antun Kreše Zorić**, starješina „Pavlinovića“ i „Zbora zadarske bogoslovne mladeži“, koji je svoje bogoslovne nauke svršio na ljubljanskom sveučilištu i uvijek se isticao svojim radom u raznim kat. društvima. Preko mise držat će mu prigodni govor v.č. prof. don Rudolf Pian. Tom radosnom i svečanom prigodom mladom leviti, našem prijatelju i suradniku, izrazujemo svoje najsrdačnije čestitke uz vruću želju, da bude pravi, izgledan i uzoran svećenik po Srcu Isusovu i kao takav još većim žarom poradi za pobjedu zajedničkog nam ideala: preporoda i obnove naše Jugoslavije - Kristu!

Dolazak privrednika u Šibenik.

Juče po podne posebnim parobrodom „Salona“ stigloše u naš grad privrednici iz Hrvatske i Slovenije. Ovaj izlet je upriličilo Društvo za promet stranaca u Zagrebu, komu je predsjednikom naš zemljak g. Milen Milić, koji je predvodio izletnike. Izletnika ima 82, među kojima i gospoda. Osim privrednika izletu sudjeluju konsularni predstavnici Francuske, Čehoslovačke, Švajcarske, Njemačke, Holandije i Belgije, te nekoliko novinara i profesora. — Izletnici su pregledali tvornicu Sufid, stovarište drva Šumsko ind. preduzeća i ostale tvornice, te razna poduzeća u gradu. Zatim su razgledali Baziliku sv. Jakova, Šubićevac i druge znamenitosti grada. — Izletnicima su izašli ususret općinski upravitelj i uprava i članovi Udruženja trgovaca i obrtnika u Šibeniku, koji su goste pozdravili i bili im pri ruci pri razgledavanju grada. Sinoć u 9 sati nastojanjem općine i Udruženja trgovaca i obrtnika u počast gostiju priredena je zakuska na terasi Hotel „Krka“. Tom prilikom pozdraviše goste opć. upravitelj dr. Rajević u ime grada i g. Vlade Kulić u ime Udruženja trgovaca i obrtnika. Na ove pozdrave sa strane izletnika odzdraviše g. Milan Milić, predsjednik Društva za promet stranaca u Zagrebu, čehoslovački konsuo g. Odon Para na ime svoje i ostalih predstavnika stranih vlasti; dr. Rudolf Mar, načelnik Ministarstva trg. i ind. u Ljubljani; Milivoj Kerdić, potpredsjednik Saveza izvozničara u Zagrebu; dr. Mavro Erceg, Ivica Peršić i Mil. Prpić. U svojim govorima su osobito istakli ljepotu šibenske luuke i njezinu veliku važnost za trgovinu i promet toliko u prošlosti, koliko za budućnost. Preko zakuske je orkestar Filharmoničkog Društva izvodao birani program. Izletnici su jutros krenuli iz Šibenika namjerom, da pri povratku opet se ovdje ustave i pregledaju vodopad Krke i druge znamenitosti, koje zbog kratkoće vremena nijesu mogli ovog puta da pregledaju.

Crkvena odlikovanja. Nj. Svetost Papa Pio XI. zadnjih dana imenovao je prečasne kanonike šibenskog Stolnog Kaptola: Grgura Gojanovića, Vinka Karadžolu, Ivana Miriča, Vicka Skarpu i Grgura Tambača svojim *tajnim komornicima*, a preč. kanonika don Ivana Bjažića i don Antu Šaru svojim *počasnim komornicima*.

Redenje. U četvrtak, 10. ov. mj. na blagdan Uzašašća Gospodinova, presv. biskup uz brojnu asistenciju gradskog svećenstva i veliko sudjelovanje vjernika zaredio je za svećenika svrš. bogoslova i djakona **Antu Krešu Zorića** u Stolnoj Bazilici sv. Jakova. Tom prigodom presv. biskup održao je lijepi prigodni govor. Veseo je to i radostan događaj bio za naš grad, što nakon dugih 9 godina može da vidi u Stolnoj Bazilici lijep obred svećeničkog ređenja, a nakon četiri godine dobiva iz svoje sredine novoga svećenika.

Za popravak puteva. Doznajemo, da je beogradska vlada Pokrajinskoj Upravi u Splitu doznala o veću svotu novaca za izvedenje javnih radnja, osobito za popravak zapuštenih općinskih puteva, da na taj način gladnom narodu pruži mogućnost zarade. Međutim se o tome ništa zvanično ne saopćuje sa nadležne strane u Splitu. Zašto vazda ovo zaziranje od javne kontrole? Javnost želi znati, koja je svota stavljena vladi na raspolaganje i kako je ta svota porazdijeljena među pojedine općine. Nas posebice zanima znati, koliko je od te svote doznačeno šibenskoj i ostalim općinama ovoga kotara. Mislimo, da svijet ima pravo da zna, kako se barata s narodnim novcem, pak stoga tražimo, da se javnost o stvari obavijesti.

Nema kiše! Ova se riječ čuje posvuda kod nas kao opći uzdah. Ima više nedjelja, da nije palo ni kapi kiše, svaki je narod silno zabrinut. Lani su svi usjevji potpuno izgorjeli. Ako ovih dana ne pane obilna kiša, crna se piše. I svatko sa zebnjom na to promišlja, jer nitko ne će moći da dvije godine zasebice izdrži gubitak žetve. U ovom se slučaju narod u Dalmaciji ne bi više nikada oporavio. Ako Dalmacija može da za svu svoju krševitost rodi oko 400.000 kvintala raznih žitja, to znači vrijednost od kakvih 200 milijuna dinara. Gubitak je pregolem u slučaju propasti žetve. — Lani se narod nešto pomogao s

bajamama višnjama i maslinama. No ove godine je silna južina kod nas uništila gotovo sve višnje. Bajame su također propale, dok je o maslinama preuranjeno što kazati, tim više, što obično naše masline ne rađaju dobro dvije godine zasebice. Izgledi su loši u svakom pogledu. Da bi nas Bóg obdario kišom, koja bi nas jedina mogla spasiti!

Pred štrajkom profesora. I mjesno Proforsko društvo na svojoj sjednici 8. ov. mj. izjavilo se solidarnim sa pokretom, da se 21. ov. mj. stupi u štrajk, ako do toga dana vlada ne usvoji njihovih zahtjeva.

Radi istine. Zamoljeni uvrstavamo ovu izjavu: Mjesni „Radikal“ u broju od srijede 9. maja o. g. donosi u rubrici „Domaće vijesti“ noticu pod naslovom „Iz uredništva“ i u njoj kaže izmogu ostaloga, da im list nije mogao redovno izaći i izlaziti za sada, jer je jedan slugar otišao privremeno na vojnu dužnost. Istina je, da je jedan slugar otišao na privremenu vojnu dužnost, ali je istina i to, da u Šibeniku ima drugi besposleni slugar, koji bi ovoga odsutnoga mogao i morao zamjeniti, e da im list može redovno izlaziti. Toliko javnosti do znanja radi istine, e da se ne bi posumnjalo, da grafički radnici ometaju štamparski obrt. — Za savez *Gr. Radnika-ca Jugoslavije - Povjereništvo Šibenik*.

Darovi „Uboškom Domu“. Da počasti uspomenu *V. Šurije*: Primo Negri din. 50. Da počaste uspomenu *Vjekoslava Bauera*: Srpska Banka din. 200 i Mate Adum din. 20. Da počaste uspomenu *Cosimo Nicoletti*: Dr. M. Giurani Dundovich din. 50; dr. Antonio D. Dificio, dr. G. Dificio i Beroš Vilim po din. 30; Tvrtka G. Caleb, Obitelj Mattiazzi i Paolina Eškerica po din. 20; Robert Jurin din. 15; Isler Jovo i Trlaja Joso po din. 10. Da počasti uspomenu *fele Zani-novič*: Jakovljević Marko din. 10. Da počasti uspomenu *P. Malešević*: Margetić Krste din. 25. Da počasti uspomenu *Josipa Pinizza*: Šimun Bianchi din. 10. Da počasti uspomenu *Katice Rupčić*: Anka Mrndje din. 10. — Svima darovateljima Uprava harno zahvaljuje.

Jesam li podmirio pretplatu?

„HAMBURG - AMERIKA LINIJA“
i
„UNITED-AMERICAN LINES INC.“

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:

J. G. Drašković, Zagreb

Otprema putnika u I. II. i III. razredu sa najmodernijim parobrodima.

Izravna pruga

HAMBURG - NEW-YORK
bez prekrćavanja.

„HAMBURG - AMERIKA LINIJA“
Najbolja i najudobnija veza za
JUŽNU AMERIKU.

Gledete uputa obratiti se na:

Iseljeničku poslovnicu J. G. DRAŠKOVIĆ - ZAGREB
Cesta „B“ br. 3. (kraj državnog kolodvora)

ili na podružnice: u Beogradu, Balkanska ulica 25; u Ljubljani, Kolodvorska ul. 26; te na podzastupstva: u Bitolju, Gjorđe J. Dimitrijević i Komp. Bulevar Kralja Aleksandra 187; u Velikom Bečkereku, Dušan Lj. Mihajlović, Kuleva Petra trg 4; u Sušaku, Jovo Gj. Ivosević; u Splitu, Ante Bučić, Dioklecijanova obala 13; u Gražu, Ivo Lovričević

PUTNIKE PRATI NA PUTOVANJU OD ZAGREBA DRUŠTVENI NAMJEŠTENIK.

Novo!

Novo!

„Struje“.

Pjesme našeg sugradanina g. Branka Storova (prije Storfia). Štampane dvobojno na finom predratnom papiru. Cijena din. 10, za dake din. 5. — Naručuje se kod papirnice G. Radić, Šibenik.

Kraljevski Holandski Lloyd

Redoviti brzi poštanski brodovi od

Amsterdama i Cherbourga

za

Južnu Ameriku

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo i Buenos Aires.

Sva potrebna uputstva daje

KRALJEVSKI HOLANDSKI LLOYD
Glavni zastupnik za Jugoslaviju

JUGOSLAVENSKA BANKA d. d.

Zagreb, B-Cesta 33.

Brz. javni naslov: Realloyd, Zagreb, kao i naša Agencija Zastupnik Josp Jadronja Šibenik.

Brz. naslov: Agencija Jadronja - Šibenik.

POKUČSTVO

solidno i ukusne izradbe može se dobiti uz veoma niske cijene samo kod dobro poznate trgovine
RIKARD DELFIN
ŠIBENIK (Obala).
sa stolarskom-tapetarskom radionom.

DROGARIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, laka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

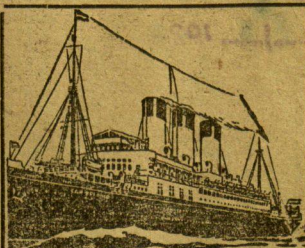
Naočala — Cvikera.

Izrađuje svaku izradbu po okul. Iliječničkom propisu
Prima ju se popravci.

Tko oglašuje, taj napreduje!

BERSON
GUMENE PETE i GUMENE POTPLATE
jeftinije i trajnije su nego od kože!
Najbolja zaštita protiv vlage i zime!

Hamburg-Južnoameričko-parobrodarsko društvo.

Najveći, najbrži i najljepši parobrodi za prevoz putnika sa sjajnim uređajem I. II. i III. razreda

odlaze:

22. aprila - TUCUMAN.
3. maja - VILLAGARCIA.
17. " - CAP NORTE.
23. " - SANTA THERESA.
29. " - ESPANA.
13. juna - CAP POLONIO.
19. " - LA CORUNA.
23. " - MADIRA.
5. jula - VIGO.
12. " - ANTONIO DEL PINO.

Iz HAMBURGA

za Argentinu, Braziliju i Uruguay.
Sve obavjesti daje dragovoljno i besplatno
Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
ZAGREB, Petrinjska ulica br. 73.

PAPIRNICA

GRGO RADIĆ

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica.

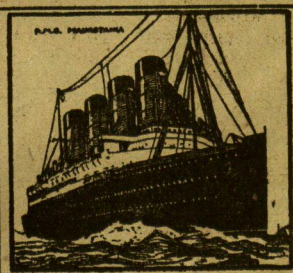
Prodaja školskih potrepština, raznog papira te sve vrsti kancelarijskog pribora.

Skladište knjiga za osnovne škole.

Igračke za djecu.

Posluga brza i solidna.

Cijene umjerene!

CUNARD LINE

Najbrži parobrodi svijeta. Izravni putnički tovarni i expres saobraćaj od

Hamburga i Cherbourga za Ameriku i Kanadu

4 dimjaka, 5 1/2 dana. Vlastite kabine za putnike III. razreda. Putnike prate iskusni činovnici do luke ukrcanja, te im putem pruže u svakom pogledu dragovoljno svaku pomoć. Uputstva daje: Cunard Line.

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
Jugoslavenska banka d. d. Zagreb
B-cesta 33. kao i naša Agencija zastupnik Josp Jadronja - Šibenik
Brz. javni naslov: „Cunard Line“ Šibenik.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov Gospobanka.
Telefon br. 16 - Noćni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Đakovo,
Maribor,
Sarajevo,
Sombor,
Split.

Ispostava: Bled.

Afilijacije:

Sveopća zanatlijska banka d. d. u Zagrebu i njena podružnica u Karlovcu te Gospodarska banka d. d. u Novom Sadu.

Dionička glavnica i pričuva
preko K. 60.000.000.

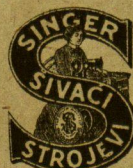
Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne transakcije.

AMERIKANSKI i ENGLESKI

Singer šivaći strojevi

Singer igala i dohmadnih dijelova
Singer ulja konca, svile i t. d.

Vlastita mehanička radiona

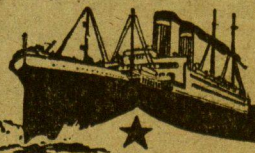
Prodaja na otplatu

Singer šivaći strojevi Bourne & Co. New-York

Centrala za S. H. S.

ZAGREB, Marulićeva ulica broj 5.

Podružnice: Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar i Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Maribor, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veleš, Bitolj, Kragujevac, Zaječar i Štip. - Zastupstva u svim većim mjestima.

Bremen — New York

Izravna veza putem najkrasnijih vladinih parobroda. Nenadkriljivi u pogledu udobnosti, čistoće i izvrsne opskrbe. — Brzi i sigurni brodovi:

„George Washington“ „America“
„President Roosevelt“ „President Harding“

Tražite pobliza razjašnjenja i plovidbenu listinu br. 234.
POVOLJNA PRILIKA ZA OTPREMU ROBE

UNITED STATES LINES

Generalno zastupstvo za Jugoslaviju:
Beograd, Palata Beogradske Zadruga.